

Yttrande angående Remiss av SOU 2021:51 Skydd av arter - vårt gemensamma ansvar

Sammanfattning

Energimyndigheten uppskattar det arbete som gjorts i utredningen. Med utgångspunkt från myndighetens uppdrag som förvaltningsmyndighet för frågor om tillförsel och användning av energi i samhället har vi valt att begränsa våra synpunkter till de som vi bedömer har störst påverkan på tillståndskrävande verksamheter inom energisektorn. Myndigheten saknar en tillräcklig belysning av konsekvenser av förslaget på just energisektorns verksamheter.

Energimyndighetens ställningstagande

Energimyndigheten arbetar för en trygg energiförsörjning. I den rollen anser Energimyndigheten att konflikten mellan energiförsörjning och artskydd genomgående kunde lyfts fram tydligare.

Samhället står just nu inför en stor omställning i och med elektrifieringen av samhället och en fortsatt ökad andel variabel kraft. Detta är en förutsättning för att fasa ut användningen av fossila bränslen och begränsa klimatförändringarna. Omställningen kommer att innebära många tillståndsprövningar av både ny och befintlig energirelaterad verksamhet över hela landet där intressen kommer vägas mot varandra. Utredningens konsekvensbedömning gällande vindkraft och elnät grundar sig i att de förslag som läggs fram inte kommer tolkas annorlunda än den nuvarande lagstiftningen. Samtidigt har utredningen identifierat en målkonflikt mellan artskydd och elproduktion och kraftöverföring. Energimyndigheten ställer sig därmed frågande till utredningens bedömning av att förslaget inte kommer leda till större hinder för tillståndskrävande energirelaterade verksamheter.

Särskilda synpunkter

Angående konsekvenserna av utredningens förslag

Utredningens föreslår ändringar i miljökonsekvensbeskrivningen med krav på övervakning av oavsiktligt dödande eller fångande av arter. Detta innebär att det behövs en kontrollmekanism för uppföljning av till exempel oavsiktligt dödade fladdermöss för vindkraften, men utredningens förslag klargör inte vilka arter som ska omfattas. Energimyndigheten instämmer med utredningens bedömning att förslaget kan ge en viss ökad kostnad för vindkraftsbolag. Energimyndigheten anser dock att det kommer lägga till ytterligare ansökningstid för tillståndsärenden som redan har en lång handläggningstid. Regeringen bör därför vara medveten om hur målkonflikten mellan i detta fall fåglar och vindkraft påverkar möjligheten att nå de mål som är uppsatta i Sveriges energi- och klimatmål.

Angående implementeringen av direktiven

Livsmiljö- och fågeldirektivets syften och gällande EU-praxis har stor betydelse för tolkningen av den svenska artskyddsförordningen vilken aktualiseras vid vindkraftsprövning. Energimyndigheten ser positivt på att utredningen flyttar in bestämmelserna i miljöbalken då det ökar rättssäkerheten och ger tydlighet vid tillståndsärenden. Detsamma gäller förslaget att skilja på livsmiljödirektivet och fågeldirektivet i miljöbalken.

Utredningen föreslår vissa förändringar gentemot direktiven, bland annat ändras fågeldirektivets artikel 5 a-c från ”avsiktligt” till ”avsiktligt, eller genom att acceptera en sådan konsekvens av sitt handlande” gällande dödandet av fåglar. Energimyndigheten vill försäkra sig om att den nya formuleringen endast är ett förtydligande och inte ett förslag att gå bortom vad som krävs i EU-direktiven. Ändring görs också från livsmiljödirektivets artikel 12. 1d, där ”skada” ersätts med ”försämra”. Energimyndigheten bedömer att det är rimligt att de förarbeten samt praxis som etablerats bör vara tillräcklig för att myndigheter ska förstå att även gradvisa försämringar kan försämra parningsplatser eller rastplatser och ser därför inget behov av ett språkbruk som kan ses som starkare än tidigare.

Angående livsmiljöunderlaget

Energimyndigheten noterar förslaget till livsmiljöunderlag som ett stöd i planeringen både för myndigheter och exploatörer. Om livsmiljöunderlaget kommer på plats kan verksamheter i ett tidigare skede undvika känsliga områden. Energimyndigheten anser att ett realiserat livsmiljöunderlag kan vara ett stöd i planeringen på regional nivå. Förslaget till livsmiljöunderlag är omfattande, även med de begränsningar som utredningen föreslår. Om arbetet inte sker metodiskt och synkroniserat finns en risk att tillståndsprocesserna kommer behandlas olika inom länen.

Om inte utredningens förslag gällande upprättandet av livsmiljöunderlag genomförs kan en upplevd stärkning av skyddsprinciperna i lagtexterna leda till att tillståndsprocesser bedöms olika på olika platser i landet. Framtagandet av

Datum
2021-09-09

livsmiljöprocesserna är en lång process som bör vara på plats innan ändringarna i miljöbalken sker för att säkra att tillståndsprocessen är rättssäker och jämlik över hela landet.

Energimyndigheten är positiv till utredningens initiativ att stärka kunskapen om arters utbredning över hela landet. Vidare uppskattar Energimyndigheten hur utredningen lyfter behovet av samlad kunskap och löpande utbildning för att säkerställa en likvärdig behandling för tillståndsärenden.

Beslut i detta ärende har fattats av Generaldirektören Robert Andréén. Vid den slutliga handläggningen har därutöver deltagit Chefsjuristen Rikard Janson, Avdelningschefen Caroline Asserup samt Enhetschefen Fredrik Svartengren. Föredragande har varit handläggaren Jonas Bjärnstedt.

Robert Andréén

Jonas Bjärnstedt

Detta beslut är elektroniskt signerat i Energimyndighetens ärendehanteringssystem och saknar därför underskrift